

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Az osztrák helyzet.

Ausztriában ismét szegényebbek lettek egy remény-nyel. A napokban küldték szét a jelentést, hogy Körber dr. miniszterelnök Ischbe utazott az uralkodóhoz, hogy megnyerje beleegyezését a birodalmi gyűlés házszabályainak módosításába. Ez a módosítás ama rendeleti jog segítségével menne végbe, melyet Ausztriában a nyilvánosan minden párt által oly szenvedélyesen elátkozott, titokban azonban e pártok mindegyike által áldott 14. szakasz nyújt a kormánynak az alkotmány értelmében. Egyes lényeges részeket már is nyilvánosságra jutottak: az új házszabályok, melyek fölött a birodalmi gyűlés csak igennel vagy nemmel szavazhat, az angol, francia és magyar parlamentek házszabályaira támaszkodnak; így a jelentés, melyet már nyom követ a czáfolat. Pedig parlamenti határozatokat érvényesen alkotó többséget a régi ügyrend megtartása mellett képzelné sem lehet, mely ügyrend a legjelentékesebb kisebbségnek megadja a lehetőséget, hogy obstrukció által minden parlamenti munkát megbénítson. Tehát többség nélkül nincs parlament, amint megfelelő házszabályok nélkül nincs többség. Ilyen ügyrendet pedig Ausztriában a pártok megegyezéséből lehetetlen alkotni, mert mindegyik azt akarja, hogy az obstrukció eszközeit csak a többiekől vegyék el, de neki magának hagyják meg, hogy a sejtett vagy félt esetre kéznél legyenek. A kezdeményezés, ugy kelene hinnünk; itt csak részrehajlatlan, parlamenti többségre utalt részről indulhat ki. Ha pedig egyszer létezik egy ilyen házszabály, akkor azt az ugynevezett „dolgozni akaró” többség, mely odaát, ha csak lappangva is, de állítólag mégis létezik, bizonyítva nem fogja visszautasítani, hanem arra használja, hogy egy nyelvtörvény jöjjön létre, melynek felállításával odaát minden nemzeti viszály megmérgezett forrásának gyorsan ki kellene apadnia. De a legjobb nyelvtörvény mellett sem fognak önként beállni a viszálykodó pártok, holott tudvalevőleg egy nekik tetsző javaslat legmarkansabb alapvonala fölött már történtek megállapodások, nem pedig azért, mert félnek a felelősségtől a felizgatott választótömegek előtt. De csendes megegyezéssel elegendnek a törvényt a többség által magukra kényszeríteni. Ezzel végre elő lenne idézve a nemzeti béke kezdete és hathatós kezesség lenne adva Ausztria állami individualitásának, állami egységének

további fennállása mellett. Ámde az elengedhetetlen előfeltétel mindig az marad, hogy egy parlamenti többségnek tegyék lehetővé a munkát.

Az osztrák viszonyok mellett persze az sincs kizárva, hogy rövid idő múlva ismét a czáfolatot fogják megczáfolni. Hisz ott az, ami tényleges, szétfolyik a hatalom birtokosainak ujjai alatt, míg a legkevésbé valószínű csakhamar valóságos tényré válik. De éppen ezért óvakodni fognak odaát katasztrófa-politikára — melyet ma már józanon nem is lehet többé politikának nevezni — bizni magukat, hanem a törvény szerint rendelkezésre álló időn belül gondosan tapogatózó kísérleteket fognak tenni azzal a kitűzött czéllal, hogy a katasztrófát az alkotmányra vonatkozólag elkerüljék. Hogy az alkotmányosság, a parlamentarizmus mily drága vagyont rejt magában, tapasztaltuk azokon a buzgó fáradozásokon, melyekkel Belgium, a hatalmas Németország s legújában ismét Olaszország a parlamenti kormányzatot megóvni iparkodott.

És ezért kell minden jó magyarnak a legőszintebb elismeréssel és legmelegebb dicsőréttel adóznia Széll Kálmánnak, annak a nemzeti érzéssel, szabadelmű gondolkodással oly egészen eltelt férfinak, aki döntő pillanatban meg tudta menteni a hazát azoktól a nagy veszedelmektől, melyek a parlamentarizmust fenyegettek; megmentette úgy, hogy az ország ismét háborítatlan haladhat a nemzeti fejlődés és kulturális haladás büszke pályáján.

Az E. K. E. Nagy-Enyeden.

A közgyűlés.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület mult vasárnapon városunkban tartotta meg az évi rendes közgyűlését. Báró Feilitzsch Arthur elnök, az EKE tisztikara Kolozsvárról és több tag a vasárnapi gyorsvonattal érkezett városunkba. Az alsófehérvármegyei osztály tisztikarából dr. Varró László elnök, Horváth Miklós titkár, továbbá Török Bertalan orsz. képviselő, Sándor Jenő helyettes polgármester, Sombori Sándor rendőrkapitány és többen az indóháznál várták az érkezőket, kiket dr. Varró László elnök üdvözölt szíves szavakkal. Az EKE közgyűlésére és az alsófehérvármegyei osztály által rendezett kirándulásra való részvételre városunkba érkeztek: Br.

Feilitzsch Arthur EKE elnök, orsz. képvis., Radnóthi Dezső EKE titkár, koltói gr. Teleki László, Kovács Géza EKE titkár és neje (Kolozsvár), dr. Herrmann Antal (Budapest), dr. Gyalui Farkas (Kolozsvár), dr. Versényi György (Kolozsvár). Megérkezés és rövid pihenés után délelőtt 1/210 órakor kezdetét vette az EKE közgyűlése. Br. Feilitzsch Arthur elnök szép és nagyszámu közönség jelenlétében, magasztos szép beszédben, hálával és mély tisztelettel emlékezett meg az EKE főszege vednökéről, József Ágost főhercegről, ki mindig magas pártfogásában és jó indulatában részesíti az együletet; beszámolt az EKE mult évi működéséről és mely részvétellel emlékezik meg Kovács Gyula, Nagy-Enyed város polgármesterének korai elhunytáról. Az elnök szép megnyitóját a közgyűlés, Török Bertalan orsz. képviselő indítványára, egész terjedelmében jegyzőkönyvében örökíti meg. Néhány rövid adminisztratív ügy bejelentése után br. Feilitzsch Arthur elnök bejelentette a közgyűlésnek, hogy az EKE mult évi, Gyulafehérvárt tartott közgyűlésében Csató János alispánt tiszteletbeli tagjává megválasztván, ez alkalommal kedves kötelességének tartja Csató János alispánt mint tiszteletbeli tagot üdvözölni és neki, szerencsekívánatainak kifejezése mellett, a tiszteletbeli tagságáról szóló díszlevelet átadni; beszéd végével átnyújtja népszerű alispánunknak a díszes oklevelet. Csató János alispán meghatóttan mond köszönetet az őt ért kitüntetésért, a közgyűlés zajosan megjeljenzi az egyesület új tiszteletbeli tagját.

Ez ünnepélyes aktus után Radnóthi Dezső főtitkár az EKE mult évi jelentését olvassa föl, majd a választmányának azon két indítványát terjeszti elő, hogy a közgyűlés, tekintettel az EKE érdekében kifejtett működésére, Hegedűs Sándor kereskedelemügyi m. kir. minisztert és Czárán Gyula nagybirtokost tiszteletbeli tagjává válassza meg. A közgyűlés az előterjesztett két indítványt egyhangul elfogadja. Ezt követőleg a programmon az általános tisztújítás megejtése következtén, a közgyűlés dr. Varró László elnökletével egy több tagból álló kijelölő bizottságot küld ki, mely a kijelölést eszközölje. Ennek munkálata ideje alatt elnök az EKE költségvetését terjeszti elő; a jövő évi előirányzatot a közgyűlés egyhangul elfogadja. A költségvetés tárgyalása alatt a kijelölő bizottság munkálatait befejeztén, dr. Varró László a

TÁRCZA.**Az E. K. E.-nek.***

Oh, szép ez a Mátra, s benne Parád,
Ős tölgyek alatt nyíló lilium.
De lelkeinek szárnyat nem ad,
Elszáll belőle gondolatom.
Száll végig a síkon, az ormokon át,
Mig eléri a székelyek ősi honát!
Magyarország tündérkertje, te kis
Erdély! Kebeledre borul le híved.
Adnék, ha volna, kincseket is.
Kincsek helyébe fogadd e szívet,
Hozzád repeső hű gondolatát,
Munkára hevítő hódolatát!
Oh, hogy szeretem hegy-völgyeidet,
Hol a történetnek szelleme ül!
S nemcsak tied ám ez a hő szeretet,
Minden fiadé, ki velem hevül,
Aki érted él, aki téged emel:
Az övék, titek e szív, e kebel!
Parád, 1900. július 13.

Vikár Béla.

* Az E. K. E. közgyűlése alkalmából írta és küldte be szerző br. Feilitzsch Arthur elnöknek.

A vetélytárs.

Molnár Ákos urat X. város közönsége a legboldogabb embernek ismeri. No és ebben nem is kételkedik senki, aki tudja, hogy Ákos urfi egy nem rég elhalt nagybácsi után nem kevesebb, mint száznegyven ezer forintot örökölt. Ezenkívül 3 hete, hogy nőül vette a dussz gazdag Peterdy István uram, nagybirtokos s vármegyei virilista szépséges szép leányát: Ilonát. A leány sok pénzt hozott és a mellett szépsége és kedvessége is a hozomány nagyságával állott egységes arányban. Boldog volt tehát Molnár Ákos. Szerencsés fickó volt ő mindig

A fiatal házasság rajongóan szerették egymást oly tökéleteséggel, mint csak igazán egymásnak teremtett lelkek szerethetik egymást. Rájuk igazán azt mondhatjuk, hogy házasságuk az ében kötetett meg. Ám e paradicsombeli állapotnak valamely kis incidens vetett véget. Nem tudtuk, mire vélni a dolgot. Kutattunk az okok után, de semmi pozitív adatra nem birtunk akadni. Az egyik házasságtörésről beszélt, a másik csak egy kis házi perpatvart említett. A bizonyos, hogy az ismeretes „rossz nyelvek” s ama bizonyos „világ” derekasan kitétt magáért. No de végre is mi közöm nekem a rossz nyelvekhez, meg magához a világhoz? Elmegyek és ki fogom nyomozni e boldog házasság első boldogtalan percének indító okát. Önök sejtik tán, hová mehet egy vidéki városban az ember — nyomozni? Persze — a kaszinóba! Ott nyomban megtudtam, hogy a mi hősrünk, Molnár Ákos uram, a fiatal házasság levelet kapott, amelyben valamely „jóbarát” neje hűtlenségéről tesz említést. Oh, oh, szegény Ákos! Mint sajnál-

tam én e boldogtalan boldog embert! E percben lépett be a város ismeretes gentryje, a faszterkoptató Virgoncz Illés barátunk. Óriási röhhöges közepette adta tudtunkra, mint esett áldozatul szegény Molnár Ákos egy levélke által.

Kíváncsiságunk részletek után szomjuhozott, melyeket ököljogunkra való hivatkozással ki is csikartunk szerencsésen. Virgoncz barátunk elmondta ezután, hogy egy barátját akarta megtréfálni avval a levéllel, amelyet a szolga tévedésből Molnár Ákosnak adott át. Szegény Molnár persze nem igen nézett vajjon tényleg neki szöve a levél, hanem szaladt, futott haza lakásába. Otthon elkezdte faggatni a cselédekét. A szobaleány és közte pedig a következő párbeszéd fejlődött ki:

— Fiaccám, látja ezt a forintot? Ezt adom magának, ha megmondja, mit csinált a feleségem?
— Semmit! De igen . . . takarított.
— És még mit? Mondja . . . gyorsan!
— A nagyságos asszony várta a . . .
— Ah! kit várt? — ordított közbe Ákos.
— A nagyságos asszony egész délelőtt ölegette és csókolgatta a nagyságos . . .
— Ölegette a nagyságos urat, ugy-e?
— Persze, hogy azt! — kiáltott fel megkönnyebbülten a megrémült szobaczcizus.
— Melyiket? Kit? Ah, ez iszonyu, ölegette, csókolgatta! Szörnyű! — Ezzel kirohant a szobából, végig valamennyi terméken, mignem az utolsóban ott találta a feleségét.

(Vége következik.)

bizottság kandidáló jelentését olvassa fel. A közgyűlés a bizottság jelentését magáévá tévén, a közgyűlés az EKE tisztikarát a jövő évre a következő tagokból alakítja meg;

Elnök br. Feilitzsch Arthur; alelnökök: Sándor József, Melitskó Frigyes, Heppes Miklós, Szádeczky Lajos dr., budapesti alelnök dr. Herrmann Antal; pénztárnok Merza Gyula; titkár Kovács Géza.

Az új tisztikar a bizalmat megköszönvén, az elnök pár kisebb fontosságú ügyet jelent be, mire a közgyűlés az elnök elterjesztésével végét érte.

Közgyűlés után az idegen vendégek a Bethlen-főtanoda gyűjteményeit, majd Csató János alispán értékes madár- és növény-gyűjteményeit tekintették meg. 11 órakor pedig a sétaterren az alsófehérvármegyei osztály által rendezett turistabéden vettek részt. A sétateret bérli Harmath vendéglős ez alkalomból a fősetányon terített és a mintegy 50 tagból álló társaságnak izletes, jó ebédet szolgáltat. Ebéd alatt a harmadik fogásnál, br. Feilitzsch Arthur az EKE védnökére, József Ágost főherceg ő fenségére ültette poharát, dr. Varró László, az alsófehérvármegyei osztály elnöke, az EKE központi tisztikarára, br. Feilitzsch elnökre és Csató János tiszteletbeli tagra köszöntött. Dr. Gyalui Csató Jánost, az alispánt és tudóst elíteli, dr. Versényi György Nagy-Enyed város vendégszerető derek polgárságát, dr. Herrmann Antal ahonvédség és esendőrség tisztí karát elíteli. Dr. Varró bucsuszavai után, 1/2 órakor, szétoszlott a díszes társaság, hogy előkészületeit a kirándulásra megtegye. Pont déli 1 órakor a városház előtti térről, az előre megrendelt és készen álló 15 kocsi, a kiránduló társaság elindult a két napig tartó ponori és pilisi kirándulásra.

A kirándulás.

Ebéd után 1/2 órakor egyik kocsi a másik után robbogott a városháza elé, a gyülekező helyre és egy órákig együtt volt az egész, 50 főre rugó kiránduló társaság megindult a hosszú kocsisor a gyönyörű időben fel a hegyek közé. Vidám zaj verte fel a Szabaderdő kanyargós útjait és 1/25-kor a festői helyen fekvő „Pilis”-i menedékház, hol, míg a nehéz hegyi utban kifáradott lovak pihentek, a kiránduló társaság megzsongzott s oltotta szomját olyan itallal, melynek párja messze földön nincsen, — a pilisi forrás jóságú vizével, mely a menedékház építésével kapcsolatosan eséssel kombinált kettős medenczébe önti bőséges tartalmát. A társaság, melynek egy része először járt itt, alig tudott betelni a gyönyörű látképpel, mely a nagy szakszerűséggel és helyes beosztással épült menedékház tágas verandájáról szemé elé tárult a Maros terére. Rövid pihenés után felhangzott a „tovább” vezényszó és a festői tájak csendjét tovább és tovább felzavarva haladt az e vidéken ilyen nagy számban ritkaság számba menő társaság.

Az esthomály teregette már fátyolát a remek szép bércekre, sötét este volt már a mélyes völgyek ölében, mire a vidám karaván a „Ponor”-i menedékházhoz ért, melyben és mely körül azonnal pezsgő élet vette kezdetét. Festői tájak és a menedékház előtti térségen felvert sátraival, a háttérben a valóságos szekértáborral, kipányvázott lovaival, egyik oldal a nagy tűzhelyet képező lángoló hasábkokkal, másfelől a Csorba Lőrincz gör. keleti papjakkal, jegyzőjükkel és bírójükkel megjelent ponoriak festői csoportja, a szabadban felterített asztalok stb.

Maga a menedékház az elképzelhető legfestőibb ponton emelkedik, egy hegyormon, melyről letekintve egyfelől Ponor fokozság terül el mélyen a szűk völgyben, más oldalán zordon sziklakkal szeszélyesen megrakott, szintén mély völgyben szetszórva a Ponor községhez tartozó házak, majorok. A természet szépségei iránt erős érzékkel bíró Albert Iván főmérnök, e vidék alapos ismerője, szemelte ki e helyet a menedékház számára s jobb választást nem tehetett volna.

A bércek ormán felbukkanó holdvilág már az asztal körül ülő és lakmározó vidám társaságra hintette ezüstös fényét és az erdő mélyéből felhangzott a szárnykürt tiszta hangja és a rajta elzengett Hymnus áhítatos csendre intette a zajos társaságot. Halász Venczel, a nagyenyedi tűzoltó egylet hivatott karmestere fújta ott kedvencz hangszertét, melyen még több szép dalt adott elő. Hosszra nyúlt a Sándor Berczi, minden nagyobb kirándulás konyhafőnökének szakácművészetét dícsérő, házilag előállított vacsora, még hosszabbra a vidám tánc, melyet a fiatalok a szintén felvergődött Káló Géza féle banda jóvoltából rögtönzött, — leg-hosszabbra a poharzás és a felkelő nap éppen egy piros huszonegyre vetette sugarát, melynek magát szerencsésnek vélt birtokosa ugyancsak kostált, de dacára a gyönyörű nyári reggnek, a pompás melegnek... ezudarul befagyott.

Rendre elevenedett meg a négy vendégszoba, mely a hölgyek tanyája volt, a jól felpokrózott sátrak, színek és 5 órakor már vidáman kötözködött egymással a társaság, vetélkedvén, hogy ki aludott kevesebbet és ki rosszabbul, de egy csöppet sem vesztvén e miatt a szép regghez teljesen hasonló jó kedvükből. Pompás turista-reggeli után, 7 órakor indult visszafelé a karaván a pilisi menedékházhoz és 10 óra felé már az öreg Pilis kopár oldalán kuszott felfelé és 1 órára verődött ismét össze a menedékház tágas termében és verandáján terített asztaloknál, hol nagy kelete volt a gyorsan telő és meg gyorsabban ürülő talaknak. Amint előző estvén a ponori, úgy ez alkalommal a pilisi menedékházat avatta fel a szép szavú br. Feilitzsch Arthur egyesületi elnök, egy köztiszteletben és közszeretben álló névvel ruházván fel mindkettőt s így van már három „Csató” menházunk. Nehezen vált meg a szép társaság d. u. 4 órakor a festői helytől s robbogott ismét a hosszú kocsisor, ez alkalommal haza, két kellemesen eltöltött nap kedves emlékekkel.

Első kirándulás volt ez az EKE alsófehérvármegyei osztályának új regimije alatt és által rendezve és örömmel konstatáljuk, hogy kitünően sikerült, pedig nem kis dolog a havason, annak két különböző helyen 50 főből álló társaságot ellátni, de a dr. Varró László osztályelnök vezetése alatt faradozó rendezőség közmegelegedésre oldotta meg feladatát. Nem átaljuk azonban kijelenteni, hogy a siker elérésében igen sok tényező működött közre, mely nélkül az elnökség azt felmutatni magára nem lett volna képes, tekintve a helyi viszonyokat. Ugyanis nagy segélyükre volt a gyönyörű szép idő, ugyancsak roppantul megkönnyítette feladatukat, hogy a nagy társaság, melynek sorában 18 hölgy volt, semmi igényvel nem lépett fel, mindent szívesen fogadott úgy amint volt és lehetett, egy hang panasz nem volt hallható, nemcsak, hanem az igazi turista hölgyek a legnagyobb buzgalommal, szeretettel méltó módon segédkeztek mindenben és ez a két körülmény könnyítette meg legjobban a rendezőség nehéz feladatát s kötelezte azt halás köszönetre.

Hogy a kirándulás így sikerült, mindenekelőtt örülünk, de főképp örülünk a központból jött vendégeikért, kik így hamisítatlan mivoltában élvezhették a kirándulás kellemkeit.

Itt adjuk a kiránduló társaság teljes névsorát is: Albert Iván, Albert Margitka, Balogh Erzsébet, Folyovich Annuska és Rózsika, Gyarmath Kamilla (Nagyvárad), özv. Józsa Zsigmondné, Kovács Gézané (Kolozsvar), Magyar Jolán, Müller Ida, Nagy Ignaczné, Reinbold Olivérné, Reinbold Ella és Klotild, Tóth Irén, Váró Jolán, dr. Varró Indarné, (Bpest), Varró Roza, Albert Iván, Csató János, Cirner Ákos, Dezső Zsigmond, Erdélyi József, br. Feilitzsch Arthur (Kolozsvar), Folyovich József, Gáspár János, ifj. Geley Gyula (M.-Ujvár), dr. Gyalui Farkas (Kolozsvar), dr. Gyarmathy Ernő, ifj. Hegedüs Gyula (Sopron), Horváth Miklós, Kovács Géza (Kolozsvar), Kovács János, ifj. Kozma Gyula, Mauritz Gyula, Magyar Ferencz, dr. Müller Jenő, Müller Zoltán, Nagy Pál, Pongrácz Géza (Alvincz), Radóti Dezső (Kolozsvar), Reinbold Olivér, Ráskay Béla, gr. Teleky László (Kolozsvar), Tóth Miklós, Török Bertalan, Török György, dr. Varró László, dr. Versényi György (Kolozsvar), Végh Ferencz.

Kossuth Lajos a nemzetiségi kérdésről.

(Vége.)

Általában meg kell vallanom, hogy én e földadatot nem oly természetű problémának tartom, mely adakozások útján megoldható. Vannak ugyan oly auxiliáris intézkedések, melyek egy kombinált tervszerű eljárás sikeréhez hozzájárulhatnak, s melyek csakis adakozás útján eszközölhetők; de nem gondolom, hogy pusztán ezekkel célt lehessen érni; ellenkezőleg, én a fősúlyt oly dolgokra fektetném, melyek nem adakozások útján eszközölhetők.

Hogy mik lehetnek ezek? Erről én határozott véleményem nem kockáztathatok, mert a helyi viszonyokat nem ismerem.

De ha például tudnám, hogy azon vidék, ahol az eloláhosodott magyarok laknak, földtani tekintetben alkalmas valamely nagy gyári vállalatra, ennek létrehozásában szeretném a probléma megoldásának kulcsát. Legyen az fa vagy bányá, vagy érczár, vagy akármí, amire a vidék nyers anyagot s tüzelőt vagy vizerőt szolgáltathat. Azt tűzném ki földadatomul, hogy magyar kezelésű s magyar (székely) munkásokkal dolgozó gyár alapítsák s a magyar munkások a gyár körül egy gyári munkás-telepbe egyesítsenek, olyformán, mint Sir Titus Solt bámulatos sikerrel tette Saltairben, Angliában. Én ezt a telepet ellátnám magyar ipariskolával s a magyar népművelődés minden eszközével. A

kivétel vegett szakértők által tervet készíttetnék. Aztán megkísérteném érdekelni a dolog iránt az illető földbirtokost, vagy ha erre kilátás nem lenne, előalkudozó-sokba bocsátkoznék a föld megszerzése s a nyers anyagok biztosítása iránt. És aztán részvénytársaság útján létesíteném a vállalatot s a közérdeklődést a részvényvételre s nem apró-cseprő (szerintem eredménytelen) adakozásokra venném igénybe. Próbáltam nem egy ily dolgot több mint harmincz év előtt, mikor még az ipar szükségének érzete nem volt annyira kifejlődve — és sikerült; tehát, ha tudom, hogy megvan a racionális alap, egy kis savoir faire-rel az ily dolgok kivihetők. A gyár munkás-telepét azon alapokra fektetném, hogy minden gyári munkásaládnak meglegyen a maga házikója egy kis zöldes kerttel, mely egy mérekelte évi bér fizetése mellett (mint London szomszédságában a munkáslakások) néhány év alatt a munkás szabad tulajdonává válne; ez és a gyárban a folytonos kereset jó ösztönül szolgálja székely munkások megtelepítésére, kik szeretik a hegyes vidéket. E gyárban és munkástelepeben volna a gőczpont, melyből az eloláhosodott szomszéd magyarokra a visszamagyarosítás melege folyton kisugárzanék. — Egyszermind oda törekedném, hogy azok az elfajzott magyarok, szerteszórt lakásukból, lassan-lassan tömörüljön községekbe helyezkedhesse nek át s ezeket biztos és járható vicinális utakkal kötném össze a gyárteleppel, miszerint fi- és leánygyermekük eljárhassanak a gyárba dolgozni. (Itt szomszédomban alapítottam három éve egy fonó és szövőgyár s a szomszéd helységek ifjusága, meg tíz éves gyermekek is, másfél óra távolságból is eljárnak a gyárba dolgozni.) A községi tömörítésre szánt helyen magyar kiseddőt, magyar elemi iskolát állítanék, s a magyar tanítást a gyárban dolgozó ifjuságra nézve a gyártelep ipartanodájában tovább folytatnám.

Mondom, nem ismerem a vidéket, s azért nem állítom, hogy így s nem másképp kellene eljárni, kivált miután még csak azt sem tudom, ha van-e hajlam azon elfajzott népben a magyarosodásra; hanem azt igen is állítom, hogy a közigazgatási téren kell a főemléket keresni, a visszamagyarosítás művét az anyagi érdekel kell kapcsolatba hozni s központot teremteni, melyből a magyarosító befolyás társadalmilag szétágnék. S ezek bizony nem oly dolgok, melyek apró-cseprő pénzügyi intézkedésekkel eszközölhetők. Ehhez részvénytársaság kell, melynek alapításánál a józan számíttással a hazafiúi indulat karöltve jár, mint járt hajdan, a gyáralapító társaság, a cukor, a borsgyárak, a Magyar Kereskedelmi Társaság stb. alapításánál.

Tág tér maradna e mellett azon auxiliáris tevékenységre, melyhez adakozások is lehetnek szükségesek. Például én gyanitom, hogy e példátlan mérvű eloláhosodásnak egyik, tán leghatályosabb kufjeje az, hogy azok a magyarok ott oláh lányokat vettek nőül s mert az oláh anya természetesen oláh gyermeket nevel s férjét is eloláhosítja. Én évenként néhány kihazasítási segélyt tűznék ki (száz-száz forint elég volna egynek) azoknak számára, kik magyar leányt vesznek nőül, miszerint községenként néhány oly tűzhely álljon elő, mely körül magyar családi életet hoz be és tart föl a magyar nő és anya. Gondoskodnám egyesületi tevékenységgel arról, hogy az eloláhosodott családok gyermekei közül némelyek pár évre magyar vidékekre akár szolgálathoz, akár nevelésbe elhelyeztesse. Olynemű egyes mellékeszközökkel nagyon elő lehetne segíteni azt a magyarosító hatást, melynek főforrását én amolyan ipartelepen keresném. Fontosnak találnám azt is, hogy a kormány szép csöndben, minden zaj nélkül, azon eloláhosodott vidék katonákká besorozott ifjait magyar ezredbe osztatná be. Nagyon hatalmas nyelviskola lehet a hadsereg. Itt Olaszországban az unifikáció idején a lakosságnak alig 20%-a tudott olaszul, a 80%-ezerféle jargont beszélt. Aki katona volt, az már mind tud olaszul, — mondhatni, hogy néhány év alatt az egész lakosság meg lesz a katonaszolgálat útján olaszosítva.

Bocsánatot kérek, hogy ily elmefuttatásokba ereszkedtem. Magában értetik, hogy e válaszom nincs nyilvánosságra szánva; nem is pretendál átgondolt terv lenni; mert tervet csak a helyzet tökéletes ismeretére lehet alapítani. Az ügy önként, Uram! jó kézben van. Nekem e csevegésnél más czélom nem vala, mint az, hogy „fungor vice cotis”, hogy föl hívjam önöket, miszerint az általam jelzett szempontokra is kiterjesszék figyelmüket.

Ami azon speciális kívánságukat illeti, hogy a kiadandó Album én is írjak valamit, kérem, méltóztassanak engem ettől dispensálni. Még azon esetben sem teljesíthetném e kívánságot, ha e vállalatnak a főnagyon ügyben nagyobb fontosságot tulajdonítanék, mint aminőt előadott nézetem folytán tulajdoníthatok. Nem teljesíthetném azért, mert ha jól fogom föl az Album szó értelmét, az a szépirodalmi szakmába vág, ez pedig oly tehetségeket föltételez, melyeknek csak a legkisebb

Sz. 2459-1899.
tkvi.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A marosújvári kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár végrehajtató járára Bekő András s társa végrehajtást szenvedők ellen 500 korona tőke, ennek 1894. évi febr. hó 5-ik napjától járó 8% kamatai, 57 korona 30 fillér eddigi már megállapított, egy a jelenlegi 16 koronában meghatározott, valamint az ezután felmerülő költségek s az ezennel esatlakoztatott nagy-szebeni „Albina” tak. pénztár járára bekebelezett 260 korona tőke s jár. kielégítése végett a végrehajtási árverést az 1881. LX. t.-ez. 146. és 156. §-a alapján a gyulafehérvári kir. törvényszék (marosújvári kir. járásbíró) területén levő istvánházi 38. számú tjkben felvett s Bekő István nevében álló A + 1-4, 7, 9, 10. r. sz. 86 2, 87 2, 174 2, 266, 267, 380, 621, 849, 918. hr. sz. alatt felvett ingatlanokra 784 korona, az istvánházi 39. sz. tjkben felvett s Bekő András nevében álló A + 1-3, 5, 8. r. sz. 86 3, 87 1, 201 2, 306 2, 307 1, 442 2, 443 1, 876, 1103. hr. sz. ingatlanokra 622 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeli.

Az árverés 1900. évi augusztus hó 3-ik napján d. e. 10 órakor Istvánháza községbázatán fog megtartatni, mikor is a fenti ingatlanok a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak a kikiáltási ár 10% készpénzben vagy a 3333 88. I. M. számú rendelet 8. §-ában felsorolt óvadékképes értékpapírban az árverés megkezdése előtt a kiküldött kezéhez bántapénzül letenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről az elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
Maros-Ujvárt, 1900. január hó 25-én.

Csegezy,
kir. jbró

3148 1-1

Több mint
50 év óta sikerrel használtatik!

Az eszéki
arckenőcs
és eszéki
SZALVATOR szappan
eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a
bőr összes tisztatlanságát.

Valódi csakis a
DIENES J. C.
Salvator-gyógytárából
Eszéken Felsőváros.

1 tégely eszéki arckenőcs ára 70 fillér
1 drb. Salvator-szappan „ 1 kor.
1 tégely kézi paszta „ 1 „ 20 fillér
Lyoni rizspor kis doboz 1 kor., nagy doboz 2 kor.

Figyelmeztetés!
Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkat-
részeketől és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz.
B. m. rendeletnek.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjegy-
gyel el vannak látva és kérik a t. közönség csakis DIENES-
féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapestben:
Török József ur gyógyszer-tárában
VI. Király-utca 12. sz.
10-10 3058

RATH MÓR könyvkereskedése Budapest,
Haas-palota, ajánlja mindazoknak, kik Párisba,
Londonba, a Continens többi nevezetesebb
városaiba, fürdőibe, üdülő helyeire (Svájc
stb) készülnek, amennyiben léteznek, magyar
nyelvű, de különösen nagy választékban fran-
czia, angol, német vasuti utmutatókat, Bae-
deker, Meyer és hasonló utazási kézikönyveket,
terképeket, helyi tervrajzokat stb. 1900. évi
kiadásokban, továbbá utazási olvasmányt min-
den nyelven, kis kézi szótárakat és beszélge-
téseket, szóval mindazt, ami a turistát tájé-
koztatja és szórakoztatja. 3121 3-3

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár Részvénytársaság
a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlja, hogy a főtéren levő üzlethelyi-
ségében bárhol megjelenő és bármily nyelvű
könyvek, diszművek, folyóiratokra
elvállal megrendeléseket s azokat a legpontosabban teljesíti. Egyuttal felhívja a
közönség szives figyelmét gazdagon berendezett
papír-, rajzeszköz- és írószer-raktárára,
melyben e nemű cikkek nagy választékban igen jutányos áron szerezhetők be.
Ugyanitt fogadtatnak el megrendelések modern felszerelésű
könyv- és nyomdai műintézete,
könyvkötészete, valamint dobozgyára
részére. S-? 3081

Csemege, valamint bőr, fűszer, liszt, norinbergi, rövidáru, vas,
porcelán s edénykereskedés
KINDL J. NAGY-ENYED
FŐTÉR.
Mindennap friss szebeni tormás virsli s más husneműek, külön-
féle sajtok, valamint az egész országban híres orosházi házi
kenyér kapható.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!
A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak elismert
ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás.
Ő Felsége Salvator Lipót főherczeg udvarmesterei hivatala.
Általános Asbestáru-gyár.
Ő esászári és királyi Fensége Salvator Lipót főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt
cipőkkel. Ő Fensége hosszabb éralog kirándulásán használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak egy el, mint
más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel
ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.
Hiszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, amint megfelelők
voltak a szalon-cipők.
Zágráb, 1898. július 8.
Krahl huszárkapitány.
Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:
Tisztelt Doktor ur!
Az asbest-betéű cipők kitérőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, egy
hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.
Szives tanácsát köszöni
Dánoson, 1897. szeptember 17.
tisztelő híve
Wekerle Sándor.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.
Nincs többé lábfájás!
Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés
után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott
asbest-talpbéléssel látja el.
Kettős vastagsága 1 frt 20 kr, egyszerű 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.
Az asbest-talpbélés kitérőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir.
honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.
Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönet-
nyilvánítások ingyen.
Viszonteladónak megfelelő árengedmény.
Egyedüli elárúsítás Alsófehér vármegye részére.
Az Asbestáru-gyár betéti társaság képvisellete és elárúsító raktára:
Kindl J. Nagy-Enyed, fő-tér.
3013 1-50

„Stearoptinum“ (Olaj-sebtapasz)
Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-
sebtapasz, a mely egyetlen a maga
nemében s egy régi család titka.
Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön esillapítja bármely sebeknél: vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindentéle kelevény, a női emlők gyu-
ladása és gyülése, a titkos betegségek, kiütések stb.
Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.
A hatásért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.
A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:
Budapest, VII. kerület Mexikói-ut 88. II. 25.
3-20 3138